

kjendes paa Grund af denne Forskjellighed, hvor nødvendigt det er, at de, der ikke ønske at besidde Eiendomme med de nu paa dem hvilende Baand, kunne blive af dermed. Saa vendte det ærede Medlem ogsaa tilbage til Spørgsmaalet om den ulige Arvedeling. Han meente, det var noget Inconsequent, naar jeg det ene Dieblif sagde, at det netop for den Arving, som fik Lehnet, kunde være uheldigt, og saa dog i næste Dieblif talte om, at det var uheldigt for den, der Ingenting fik. Det forekommer mig, at jeg her er i god Consequents med mig selv. Saaledes som det ærede Medlem udlagde mine Ord, skulde jeg i det Hele ansee det for en Ulykke at besidde Noget. Jeg har nok for hørt den Sætning fremføre i Anledning af disse Forhold; jeg troer, at det er en berømt engelsk Forfatter, som siger, at det er en Ulykke ved Stamhuusinstitutionen — det maa vel være mig tilladt at citere hans Ord, men jeg gjør dem ingenlunde til mine — at der faaer man kun een Taabe i hver Familie. Jeg mener paa ingen Maade, at det er en Ulykke at have stor Besiddelse, men jeg troer nok, at det Heldigste er at have Formuen nogenlunde fordeelt; der er et Medlem, som sidder her henne foran mig, og som sad her i den grundlovgivende Forsamling, som i en offentlig Discussion i en ganske anden Sag gjorde en Indvending imod mig, idet han citerede den danske Digters Ord: Ulykkelig er det Land, hvor Saa har formeget og Færrer forlidt. Der er ganske vist meget sandt i denne Sætning. Jeg anvender den netop her, thi jeg troer, det er en Ulykke for Landets Udvikling, at alle gode Kræfter saavidt muligt faae Noget at arbejde med, men ikke Saa meget, at han ikke behøver at arbejde. Derfor var det, jeg sagde, at det kunde være mindre heldigt for den vedkommende Stamhuusarving selv. Jeg skal gjerne følge det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (Zahle) i hans Analogi med de mindre Gaarde. Naar jeg er imod Fæstevæsenet, og jeg arbejder hen paa, at Fæstegaardene skulle gaae over til fri Eiendom, er jeg ikke blind for, at der i Fæstevæsenet kan i det Smaa være Noget, som minder om Stamhuus, ogsaa der faaer En det Hele, og de Andre slet ikke Noget,

og det er netop en af de Grunde, hvorfor jeg er imod Fæstevæsenet. — Det ærede Medlem for Svø kom ind paa de politiske Forhold og krævede, at vi skulle anerkjende, at Lehusbesiddere og overhovedet de større Besiddere tage en betydelig Deel i det offentlige og det communale Liv. Jeg anerkjender det i høi Grad. Jeg glæder mig over, at der i den Henseende er skeet en stor Forandring i de senere Aar. Denne Anerkjendelse skal jeg ikke tilbageholde, men jeg skal heller ikke tilbageholde en Udtalelse om, hvad der dog endnu kan indvendes imod dem. Jeg skal give det ærede Medlem og hans Standsfæller Ret i, at de i 1848 bleve noget mere haardt behandlede end det maaskee havde været ønskeligt, at de saaledes bleve noget mere satte ud af den Stilling i det offentlige locale og politiske Liv, som de havde, end ønskeligt var, men jeg troer ikke, som det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (Zahle) antydede, at Grunden dertil laa hos Andre, men jeg troer, at den nærmest laa hos dem selv. Thi hvilken Stilling indtog Danmarks Adel for 1848? Det var ikke dengang dem, der arbejdede for en fri Forfatning, men det var tværtimod dem, der modsatte sig den; det var ikke Aristokrater, der stod som selvstændige Mænd ude omkring i Landet imod Dvergreb fra Absolutismens Side, imod Dvergreb fra Statens Overhoved. Nei, det Modsatte var Tilfældet; de trængte sig jo sammen om Hoffet; de vare ikke Aristokrater men Royalister, det var derfor deres egen Holdning, som gjorde, at de i 1848 bleve satte udenfor Alt, og de kunne selv tilskrive sig, hvad den Gang skee, som jeg ingenlunde i alle Forhold kan billige. Men naar jeg seer paa den Stilling, de indtage i dette Dieblif, skal jeg ikke lægge Dølgemaal paa, at hvormange Forbedringer jeg end troer der er indtraadt i Forholdet, deler jeg den Opfattelse, der er fremsat af det ærede Medlem for Thisted (Klein), at der endnu er en Deel tilbage at ønske. Endnu gjælder det f. Ex. med Hensyn til Spørgsmaalet om Folkemagt eller Kongemagt, at der er en Afstillelse mellem dem og os Andre, og det Samme gjælder i høi Grad i det nationale Spørgsmaal, at der er vistnok for den største Deel af det danske Folks